

Mt 27,35–44; první čtení: Ž 22,1–12

Milí bratři, milé sestry, při Ježíšově ukřižování se vrací motiv, který známe z jeho pokušení na poušti. Ve 4. kapitole u Matouše čteme slova pokušitele: „*Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby.*“ A pak znovu: „*Jsi-li Syn Boží, vrhni se dolů, vždyť je psáno: Svým andělům dá příkaz a na ruce tě vezmou...*“ Jsi-li Syn Boží, tak disponuješ Boží mocí, můžeš dělat zázraky, andělé ti budou pomáhat. Zachrániš se i z té nejhorší situace. To je nesporný důkaz toho, že jsi Boží Syn.

Po třetí se v Matoušově evangeliu ozvou stejná slova pokušení – „*jsi-li Syn Boží*“ – ve chvíli, kdy Ježíš visí na kříži. „*Jsi-li Syn Boží, sestup z kříže... ať nyní sestoupí z kříže a uvěříme v něho!*“ (Mt 27,40.42). Umírající Ježíš je znovu vystaven pokušení vymanit se z lidské bezmoci a trápení. Na poušti byl vyhladovělý, zesláblý dlouhým postem. Kdyby si učinil chleby z kamenů, pomohl by si, mohl by se nasytit. A kdyby se vrhnul dolů z vrcholku chrámu a byl při tom zázračně zachráněný pomocí andělů, spousta lidí by to viděla a jistě by v něho uvěřili. Podobně jako nyní, kdyby zázračně sestoupil z kříže, tak by se zachránil od nesmírného utrpení a ti, kteří by to viděli, velebněji spolu se zákoníky a staršími, by v něho uvěřili. K sestoupení z kříže je vyzíván velebněji a zákoníky i prostými lidmi, kteří šli zrovna kolem.

Byl by pak všemi přijatý jako mesiáš včetně elit svého národa a jeho království by se jistě začalo velmi rychle šířit. Ze strany lidí je ovšem v tuto chvíli výzva k sestoupení z kříže posměchem, neumí si představit, že by se něco takového skutečně stalo. Ale Ježíš ví, že má na své straně víc než dvanáct legií andělů. Petrovi, který se ho snaží při zatýkání v Getsemanské zahradě bránit mečem, říká: „*Vrať svůj meč na jeho místo; všichni, kdo se chápou meče, mečem zajdou. Či myslíš, že bych nemohl poprosit svého Otce, a poslal by mi ihned víc než dvanáct legií andělů?*“ (Mt 26,52.53).

Jen pro srovnání, jedna římská legie měla tehdy 5–6 tisíc vojáků. A dvanáct legií byla zhruba polovina celé římské armády v tehdejší době. Na klíčové obléhání a dobytí Jeruzaléma v roce 70 n. l., se podílely čtyři římské legie. Takže na záchrannou akci jednoho jedince z rukou několika ozbrojenců by bylo dvanáct legií andělů opravdu více než dostatečných.

Na tomto srovnání vyniká Ježíšova převaha, jeho nesrovnatelná moc, kterou by mohl disponovat a o to víc pak vystupuje do popředí také jeho bezmoc, když nesmírně trpí a umírá za hrozných okolností na kříži. Bezmoc Božího Syna, kdy mu žádní andělé na pomoc nepřijdou. Boží synovství se opakovaně neprokuje vnější mocí, ale přijetím a snášením utrpení a bezmoci. Na poušti i na kříži. Boží Syn, který je hladový, vyčerpaný a potupně umírající.

Definitivní převaha Božího Syna nad všemi okolnostmi, které likvidují jeho život, není daná vnější mocí, ale je to čistě převaha jeho lásky. Tato převaha se neprokuje zázrakem sebe-záchranou, ale zázrakem vytrvalosti v utrpení až do konce, až do smrti. Tak to říká Ježíš na jiném místě: „*Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.*“ (J 15,13). Na Golgatě má převahu láska, která vede k přijetí kříže a která také Ježíše uschopňuje k tomu, aby v tomto postoji vytrval až do konce svého života: „*Ježíš miloval své, kteří jsou ve světě, a prokázal svou lásku k nim až do konce.*“ (J 13,1).

Pod křížem slyšíme hlasy, které se mu posmívají: „*Spolehl se na Boha, ať ho tedy Bůh vysvobodí, stojí-li o něj. Vždyť řekl: Jsem Boží Syn.*“ (v. 43). Vidíme, jak se zde vrací motiv Božího synovství. Je Ježíš Božím Synem i ve svém utrpení, i v potupné smrti? Víme, že ano a to nám říká, že i my jsme Božími dětmi, i kdyby to všichni zpochybňovali. Jsme Božími dětmi, i když trpíme, i když jsme bezmocní, i když se při nás neprojevuje Boží moc. Když nám Bůh neposílá na pomoc dvanáct legií andělů a možná ani jednoho. Když nás napadá, jestli o nás Bůh vůbec ví a cítíme se být od něj opuštěni. Když podobně jako Ježíš prožíváme paradox toho, že víme o velké Boží moci, která ovšem v rozhodující chvíli nepřichází. I to prožívají Boží děti, Boží synové a Boží dcery.

Celé to Ježíšovo trápení na kříži může navenek vypadat jako Boží nezáměr o člověka v jeho krajní nouzi. Ti, kdo jsou pod křížem a dokonce i ti, kdo jsou ukřižováni spolu s Ježíšem, to nedokážou vidět jinak. Posmívají se mu a potřásají při tom hlavami. Přesně tak, jak je to popsáno v žalmu 22. Je to gesto pohrdání a výsměchu. Nikdo s ním nemá soucit, nikdo nad ním neprojevuje lítost, žádná empatie, žádné porozumění.

Ježíš na kříži je člověkem, který zažívá velké trápení a připadá si v něm hrozně sám, nikdo mu nerozumí, nikdo není schopen ani ochoten mu v tom být blízko, dokonce ani ti, kteří prožívají něco podobného: „*Stejně ho tupili i povstalci spolu s ním ukřižovaní.*“ Žádný projev solidarity ani od těch, kteří prožívají stejný úděl. Není divu, že se Ježíš nakonec cítí opuštěný i samotným Bohem.

Pod křížem zazní: „*Spolehl na Boha.*“ Byla to snad chyba, když ho Bůh nyní nevysvobodí? Hlasy pod křížem se snaží vyvolat v Ježíšovi pochybnost. Lidské hlasy se stávají hlasem pokušitelovým. Jsou to hlasy, které fyzické utrpení rozšiřují o utrpení psychické.

Ano, Ježíš se zcela spolehl na Boha, který je láska. A ponechává tedy zcela na Bohu to, kdy a jak projevuje svoji moc. To, čím Ježíš přemáhá svět, není vojenská síla legií. Ani těch andělských natož těch lidských. Jeho zkušenost na kříži nás má jako jeho učedníky orientovat a pomáhat nám unést to, co je na nás naloženo. Ježíš svým učedníkům říká: „*Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět.*“ (J 16,33). Ježíš nepřemáhá svět vnější mocí, ale mocí své lásky. A právě tím je Božím Synem.

Příběh o Ježíšově ukřižování je nám vyprávěn, abychom jako Boží děti přemáhali svět, ve kterém máme trápení, stejným způsobem jako Ježíš. Se stejnou láskou a nadějí, se stejným spolehnutím na Boha, se stejnou jistotou, že jsme i v utrpení Božími dětmi. Amen.